

izhaja vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.00
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez pe-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 17.

V Mariboru, dne 28. aprila 1898.

Tečaj XXXII.

Iz državnega zbora.

Zoper Badenija.

V sredo po beli nedelji se je zopet sešel državni zbor. Prebralo se je mnogo vlog in predlogov. Ministri grof Thun (za notranje zadeve), dr. Ruber (minister za pravosodje), Bärnreuther (za trgovino), Wittek (za železnice) in dr. Kaizl (za finance) so odgovarjali na mnogo interpelacij. Nas zanima odgovor Kaizl in v zadevi nasajanja novih vinogradov na Kranjskem. Poslanec Pfeifer in tovariši so se pritožili, kakor je «Slov. Gospodar» poročal, proti postopanju finančnih oblastev na Kranjskem, katere nočejo stroškov za prenovljenje po trtni uši pokončanih vinogradov odšteti od dohodkov pri izpeljavi novega osebnega dohodninskega davka. Dr. Kaizl je odgovoril, da tam, kjer lastnik po trtni uši pokončanega vinograda sam ta svoj vinograd prenavlja, se morajo ti stroški odšteti od njegovih dohodkov. Kjer pa kdo po trtni uši popolnoma opustošen vinograd, ki pa se je med tem že spremenil v pašnik ali kaj takega, kupi in ga vnovič zasaja; tam se pa stroški ne smejo odračunati od dohodkov. Tudi na vprašanje Dipaulija, v zadevi postopanja finančnih uradnikov pri določevanju dohodkov, je odgovarjal dr. Kaizl in trdil, da se ravna celo postavno.

Nato se je začela obravnava zastran zatožbe proti bivšemu ministru Badeniju. Vložile so zatožbe tri stranke: Nemški narodnjaki, nemški naprednjaki in socijalni demokrati. Od vsake izmed teh 3 strank je dne 20. aprila govoril po eden poslanec, namreč:

Kaiser za narodnjake, Gross za naprednjake in Rieger za socije. Osupnilo je zbornico, da je dr. Grabmayer v imenu ustavovernih veleposestnikov tudi izjavil, da se njegova stranka pridruži tožnikom. Pred nekaterimi dnevi je govoril ta mož še celo drugače. Tožijo pa ministra Badenija radi tega, ker je dal izvršiti sklep zbornice meseca novembra 1897 s tem, da je poslal v zbornico policiste, ki so pometali iz nje nekaj (13) rogoviležev. Dne 21. aprila se je zatožba nadaljevala. Celi dan si moral poslušati o groznih krivicah, ki se godijo ubogim zatiranim Nemcem, kje? tega nemški govorniki niso naznanili. Med Nemci samimi pa je razkol. Ena stranka je za to, da se vsaj začasno obdržijo jezikovne naredbe barona Gauča, večina pa zahteva, da se morajo vse jezikovne naredbe odpraviti, sicer ne pustijo mirno zborovati. Prusak Türk je djal: «Vlada je predložila načrt o železnici v Freudenthal, ki bi se imela zidati na državne stroške. Kakor srčno želimo, da se ta železnica zida, ker jo silno potrebujemo; vendar ne pustimo razprave v državnem zboru o tej zadevi, dokler se ne odpravijo jezikovne naredbe.» Slednjič je napovedal razpad Avstrije, če se ne izpolni njegova zahteva. — Na strehi državne zbornice je v več skupinah upreženih mnogo konjev, ki dirjajo divje naprej in naprej. «Ob čem živijo ti konji?» vpraša te dni neki poslanec ministra Witteka. «No, kaj mislite?» Poslanec odgovori: «Ob prazni slami, katero mlatijo nemški poslanci te dni v zbornici.» Dva dni že kvasijo o zatiranju nemštva v Avstriji in menda je zapisanih še kakih 30 govornikov, ki bodo po-

navljali vedno iste budalosti, katere smo slišali že sto in stokrat.

Odgovor desnice.

Dne 22. aprila so nadaljevali Nemci svoje tožbe proti Badeniju. Med njimi se je zglasil tudi dr. Pomer, katerega pa nihče ni poslušal. Oglasil se je pa k besedi v imenu cele večine poslanec vitez Javorski. Ker so levičarji dolžili desnico, da je sklenila znani predlog, naj se kričači vržejo vun iz zbornice, pa so te dni očitali večini, da se nihče ne zglesi k besedi ter ne zagovarja onega sklepa, je bilo potrebno, da je na vse ugovore odgovoril voditelj desnice in večine, Javorski. Toliko poslušalcev še ni imel nobeden govornik, kakor 22. aprila Javorski. Vse je drlo k njegovi klopi, Nemci in Slovani. Pojasnil je ob kratkem vse dogodke koncem lanske seje; omenjal, s kakšno potrpežljivostjo je večina prenašala vse napade od nasprotne strani. Ko pa vse priznanje ni pomagalo nič, je bila prisiljena storiti znani sklep. Med njegovim govorom so nasprotniki tako kričali, da je moral Javorski večkrat prenehati ter nekaterikrat izjavil, da bo obmolnil, če mu ne pustijo govoriti.

Med drugimi govorniki je strastno napadel zdajšnjo vladu znani «Volk», ki je grdil med drugim škofa kraljedvorskega Brynnya, da pošilja češke duhovnike v nemške kraje ter grozil, da bodo Nemci prestopili k protestantizmu, če se njim pravica ne da. V resnici je na Češkem položaj tale: Povsod primanjkuje duhovnikov nemške narodnosti, čeških je več. Škofi si nikakor ne morejo

Listek.

Cvengradič.

(Zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

Na severovzhodni strani od Ljutomera, pri Cvenu se še dandanes vidi precej vzvišen in z grabo obdan prostor, kjer je svoje dni stal gradič Cven. Kolikor se da posneti iz starih listin, postavil je gradič neki višji vojaški poveljnik z imenom Aman, kateremu je bil vladar zaradi njegove verne službe v 14. veku daroval precejšen kos zemlje pri Muri. Okoli gradiča, ki je bil zaradi večje varnosti v sredi močvirja postavljen ter z grabo in nasipom obdan, naselili so se njegovi ljudje ter ustanovili sedanjo vas Cven.

Gradič se je imenoval «Wyen», kar v srednjeveški nemščini znači v užitek prepuščeno posestvo, (A. Ziemann, Mittelhochdeutsches Wörterbuch, 650.) a selo so prvotno po lastniku gradu nazivljali Amanovo vas, «Amansdorff», «grunt, da Amansdorff aussgelegen ist, das stözt an den rain zu Luctenberg an den markt». Tako poroča neka listina iz leta 1400. (I. v. Zahn, Ortsnamenbuch der St. im Mittelalter, 320.)

Pa že v prvi polovici 15. veka začeli so tudi vas po gradiču imenovati «Wyen»,

«Wiendorff», semtertja «ze Wyenn», iz česar je brezdvomno nastalo sedanje ime Cven. V listini od leta 1580. se namreč razločno poudarja, «gegen Wiendorff, da zuvor Amassdorf aufgelegen». Tudi v ljutomerskem varaškem zapisniku je dne 16. decembra 1690 čitati: «Ingleichen auch wieder die Zwienendorffer von wegen des alten Zwien oder Amerstorff genant».

Gradič, ki je bil v spodnjem delu zidan, v gornjem pa lesen, slišal je početkom 15. veka Rudolfu Lasberskemu. Rudolf Lasberski je bil sin Janeza Lasberskega, komornika in glavarja v Radgoni, kateremu je vojvoda Rudolf bil 20. julija 1365, 2200 funtov dunajskih vinarjev zapisal kot plačilo za njegovo zvesto službovanje ter mu je za to zastavil Dolnji grad in dve vasi z vsemi urbarskimi dohodki. (Muchar, Gesch. Steierm., VI., 363 in 373.)

Koncem 14. veka postal je Rudolf Lasberski gradnik v Dolnjem gradu, kjer je posloval do svoje smrti leta 1410. Za Ljutomer si je pridobil velike zasluge in zagotovil blag spomin, kajti kratko pred svojo smrtjo je ustanovil v tamošnji cerkvi večno rano mašo in obletnico na dan sv. Katarine. V ta namen je na binkoštno soboto leta 1410. sporočil župniku in njegovim naslednikom mesnico tik farovža in 10 funtov dunajskih vinarjev letnih

dohodkov, katere bi naj trg plačeval za cvenška zemljišča (Amersdorfer Gründe), katera je bil od njega prejel.

Dotična zemljišča ugrabila je v 16. veku grajščina in dasi so se tržani mnogo let pravdali za nje, ostala so grajščinska. Vsled tega je bil tudi Cven do prve polovice 17. veka združen z Dolnjim gradom ter so ga posedali tamošnji grajščaki. Ko pa je Gašpar grof Draškovič, lastnik Dolnjega gradu in Cvena, bil tako v dolgove zabredel, da sestri Sari, omoženi z Dionizijem baronom Szechy, še niti dedšine in dote ni mogel izplačati, moral jej je prepustiti Cven. Vsled tega postal je Cven za nekaj časa lastnina Szechy-ev, graščakov v Gornji Lendavi na Prekmurskem, dasi je v deželni zemljiški knjigi še vedno bil vpisan pod imenom Gašparja Draškoviča.

Po smrti Sare Szechy, roj. Draškovič je Cven dobil njen sin Jurij, potem tega brat Gašpar, po njegovi smrti pa Peter grof Szechy. Ko je ta leta 1685. umrl, podedovali sta Cven s 100 funtov gosposke in 80 gld. 6 sil. navadne davščine, njegovi sestri Julijana in Marija.

Julijana, omožena grofica Kery, je svojo polovico že 8. febr. 1686 prodala Tomažu Ignaciju baronu Mauerburgu, ki je kmalu na to kupil od Marije, omožene Senay še drugo polovico ter je Cven združil z Branekom.



pomagati drugače, kakor da duhovnike češke narodnosti pošiljajo v nemške kraje. Ker ni bilo mogoče, v petek dne 22. aprila «Volku» odgovoriti, se mu bo odgovorilo v prihodnji seji. Tudi «Volk» je grozil z razpadom Avstrije, če se Nemcem ne dajo vse predprave, katere si želijo nad drugimi narodnostmi. V vsaki drugi državi bi takim sovražnikom lastne domovine takoj pokazali pot v — ječo; le pri nas v Avstriji se trpi, da smejo hujskati ljudstvo celo proti cesarski rodovini!

Tako se je dunajski dr. Mayreder v zbornici spodtikal nad tem, da je poslanstvo praškega mesta povabilo oni dan presvetlega cesarja, naj skozi nekaj časa vsako leto prebiva tudi v zlati Pragi, pa naj pošlje člana iz cesarske rodovine, da stalno prebiva med češkim ljudstvom. Cesar je slednje obljubil, in takoj je imenovani Mayreder napadal Čehe, rekoč, da si ud cesarske hiše še varen ne bo svojega življenja, če hoče prebivati v Pragi.

Ob koncu seje se je prebral predlog dr. Gregoreca, Šukljeta in Barvinskega, v katerem se zahteva z ozirom na to, da mnogi narodi v Avstriji še zdaj ne uživajo enakopravnosti v šoli in v uradu, akoravno bi se bilo to moralo že pred 30 leti vpeljati, odkar imamo glasoviti § 19 osnovnih državnih postav: naj vlada potrebno ukrene, da se postavnim potom zagotovi jezikovna enakopravnost. V sredo — 26. aprila — je prišel ta predlog in še mnogo drugih enakih predlogov v razpravo.

Za divjo silo — navadno pogin!

Kakor je čitateljem «Slov. Gospodarja» iz člankov «Naš politični položaj» znano, združili so se grobokopi naše Avstrije: židje, liberalci, framasoni, socijalni demokratje in nacionalci v žalostno pobratimstvo. Govorili smo takrat le o nemških in madjarskih nacionalcih, toda zato, da članek ni postal predolg. Pa tudi avstrijskemu jugu ne manjka ljudij take vrste, to so laški nacionalci; povsem so nemškim podobni. Voditelji vsaki stranki posebej in vsem skupaj pa so židje, le nemškim nacionalcem načeljuje znana krščena šestorica z Wolfom in Schönererjem, sicer pa hodijo z onimi in pod višjim komandom židovskim. Ta združena sodrga je postala za Avstrijo strah, ne le ker je silno močna sovražnica, ki jo hoče ugonobiti, ampak tudi zato, ker se poslužuje sile, telesne sile, kadar Slovani ali verni katoličani kaj storimo, česar ona ne vidi prav rada. Evo nekoliko primerov!

Dve leti bode, odkar je divja sodrga

Po smrti Tomaža Ignacija barona Mauerburga mlajšega l. 1693. dobil je Karol Ferdinand baron Schoffman, kot varuh Mauerburgovih maloletnih otrok z branečko grajščino tudi Cven v oskrbovanje.

V njegovi dobi zadela je gradič velika nesreča. Leta 1704. meseca februarja prihruli so namreč divji Kruci na Mursko polje ter so več ali manj oropali vse vasi ljutomerske župnije. Tudi gospodarjem na Cvenu so odgnali 50 konj, 76 goved in 100 svinj ter vzeli 40 rojev, potem svinjskega mesa, slanine in zabele za 170 gld., 142 korcev raznega zrnja, 11 veder vina, oblačila, platno, blazin preje za 360 gld., vozov in vozne oprave, orodja in pohištva za 387 gld. Ker so nekateri Schoffmanovi podložniki hoteli Cvengradič ubraniti z orožjem, razkačilo je to divjake tako, da so grad do čistega oropali in napravili škode za 11.500 gld. Potem so ga še užgali in razdjali.

Precej časa so še potem iz razvalin štrlele nekatere okajene stene, a ker se za pogorišče nikdo ni zmenil, zginoli so po letih zadnji ostanki nekdanjega Cvengradiča.

(Konec prih.)

Smešnica. Bolan prijatelj: »Ajs — kako pa da si mi vodo pogrela?« — Postrežnica: »Saj je zapisano na steklenici, da zdravniki to vodo gorko priporočajo!«

razbijala in kričala v Piranu v Istri, ker zraven laškega napisa na izveski c. kr. sodišča ni hotela trpeti slovenskih besed, katere je naš narod zahteval. Vlada je izvesko umaknila, zmagala je divja sila.

Lani je bil v mestni zastop tržaški voljen znani slovenski rodoljub g. Nabergoj; volitev je bila neovržna, kajti protestirala ni niti jedna živa duša italijanska. Toda volitev g. Nabergoja ni se potrdila, ker divji sodrgi ni bila všeč. Vlada se je začetkoma udala, zmagala je divja sila.

Kaj je bila lanska obstrukcija ali zavlačevanje vsakega dela v državni zbornici? Druhal je hotela večini, ki se je bila sestavila, zabraniti delo; zato je razbijala in šla celo do noža. Vlada se je jej udala, zmagala je divja sila.

Vojaške godbe si od lani sem nikjer ne upajo več igrati cesarske pesmi, ker druhal zbesni, če jo zasliši. Vlada se jej udaja, zmagovalka je divja sila.

V letošnjem postu bi se imele pri Sv. Jakobu v Trstu vršiti slovenske postne pridige; prebivalci fare so po večini Slovenci. Ali druhal je šla k škofu razbijat in groziti, da doživi kaj hujega, ako slovenskih propovedij ne ustavi takoj, in ako bi se še kdaj predznil, kaj takega odrediti. Tukaj bi imela nastopiti vlada, da brani državljanom, ki plačujejo davek, njih pravice, ali vlada tega ni storila, mirno je gledala, in zmagala je divja sila.

Po veliki noči bi se bil imel v Trstu obhajati sv. misijon; propovedovalo bi se italijanski in slovenski. Ali že med prvima propovedima, ki sta bili italijanski, razbijala je druhal okoli cerkve in celo v njej takó silovito in grozno, da verniki življenja niso bili varni; zato je škof sv. misijon opustil. Vlada bi naj bila pokazala, kdo da je, v državi še gospod, ali tega ni storila, in zmagala je zopet divja sila.

Mislimo, da je dosti; naštel bi še lahko več. Sklepajmo! Države so za to na svetu, da se v človeštvu vzdržuje red, ki je prvi pogoj in podlaga življenja, ne pa, da ljudje, vzlasti kmetje in mali obrtniki lahko plačujejo davke. In država je močna, dokler ta potrebni red, in sicer na podlagi pravičnosti, po svoji vladi vzdržuje. Kadar je pa za to preslaba, ali če ji do pravičnega reda ni mar, tedaj je nje usoda tudi že določena; in ta usoda je nje pogin. Tako uči zgodovina šestih tisoč let, tako pa tudi govori zdrava pamet. Pogin čaka torej tudi našo milo Avstrijo tako gotovo, kakor je Bog nad njo, če se o pravem času ne prerodi; upajmo, da še ni prepozno!

Vojska v Ameriki.

Ves svet se silno zanima za vojsko, ki se je zadnje dni vnela v Ameriki med Španijo in Zjedinjenimi državami. Zato naj tudi naši čitatelji o njej izvedo nekaj več.

Amerika sestaja iz dveh delov, iz Severne in Južne. Skoro polovico Severne Amerike zavzemajo Zjedinjene države, ki so pa v resnici jedna država, blizu tako velika, kakor vsa Evropa. Prebivalci so do malega ostanka rudečeokožnih Indijanov Evropeci, ki so šli na ono stran zemlje iskat sreče; največ jih je Angležev; veroizpovedanj so raznih, ali vere je tamkaj najti malo, pa tudi malo srca; framasonov vse mrgoli; najbolj se časti denar, katerega pa ima država nakopičenega, da je groza. Kako bi pa tudi ne; pšenice in ječmena prideluje se 3krat toliko, kakor v naši avstrijsko-ogerski državi, ovsa 4krat, koruze pa 11krat toliko; svinj redijo 4krat toliko, premoga izkopljejo 6krat, železa pa 10krat toliko kakor pri nas. Prebivalcev se šteje v naši državi 43 milijonov, v Zveznih državah 68 milijonov; če se imenovani pridelki že pri nas izvažajo na debelo, kolik je izvoz torej v Zveznih državah! Saj ga mi sami prehudo čutimo. In izvoz je denar. Zraven tega, koliko rude žlahtne in nežlahtne se izkoplje v Zveznih državah dan na dan?

Med Severno in Južno Ameriko nahaja se mnogo večjih in manjših jako lepih in rodovitnih otokov, ki so razven jednega lastnina Špancev in Angležev; najlepši in največji so španski, med njimi sta zopet najimenitniša Kuba in Portoriko. Prvi je večji in neposredno prav radi njega je nastala vojska. Meri 5krat toliko kakor dežela štajarska in ima na 1.700.000 prebivalcev, nekaj nad polovico je belokožcev, ostali so zamorci, vseljeni iz Afrike, da služijo kot delavci. Svet je silno rodovit in obsajen večidel s cukrovo trstiko in tobakom. Zato se tam tudi skoro vse peča s pridelovanjem sladkorja, ruma, ki se pripravlja s sladkorjem vred, in s pridelovanjem tobaka in proizvodnjem cigar. Sladkorja se je leta 1895. naredilo čez 100 milijonov metr. centov, ruma čez 70.000 hektolitrov, tobaka in sicer najfinejšega pa se dobiva na leto povprek po 280.000 metr. centov. Vrh tega nahaja se na otoku 138 rudokopov za železo, 88 na mangan in 53 na baker. Sladkorja pokupljajo skoro vsega Zjedinjene države, tobaka čez polovico, in tudi ruma in rude se do malega vse v inozemstvo proda. Otok Portoriko je desetkrat manjši in ima iste pridelke kakor Kuba.

Za Španijo sta imenovana otoka tolikega pomena, da bi ob sedanjih razmerah brez njihju ne mogla obstati. Španija je bila nekdanj rodovitna in bogata dežela, a to je bilo pred odkritjem Amerike. Ko so pa Špancev neizčrpni denarni viri ameriški prišli v roke, so začeli razkošno živeti in lenobo pasti; vsled tega je deželni rodovitnost minola, država je od dne do dne bolj slabela, izgubila nekdanja ameriška posestva do malega in postala revna.

Zjedinjene države že od nekdanj merijo na imenovana otoka ter ju hočejo Špancev uzeti, in sicer zgolj iz lakomnosti. V prvi vrsti se seveda gre za Kubo; če je Kuba padla, se tudi Portoriko ne da več obdržati. Ali Američani se doslej za Kubo niso potegovali v očitni vojski s Španci, ampak prebivalce otoške so ščuli, da se uprejo evropskim gospodarjem. Ko bi se rešili teh, bi jih pa podjarmile Zjedinjene države. Že leta 1812. so se uprli zamorci španski nadoblasti, in v tej uporni vojski je padlo 10.000 zamorcev. Ne dolgo potem so se uprli belokožci; od tega časa nadalje pa ni minulo skoro nobeno leto, da se ne bi bil pojavil upor na tem ali onem delu kubanskega otoka. Med tem se je na Kubo priseljevalo vedno več Američanov, ki so s svetom in dejanjem podpirali ustaše, poleg tega pa je iz Zveznih držav samih neprestano dohajala vsakovrstna pomoč. Zadnji veliki upor, ki je stal Španijo 70.000 mož in 150 milijonov gld., je trajal od leta 1868-78. Tudi sedanji upor, po katerem je prišlo do vojske, trajal je že četrto leto. Američani pravijo, da ne morejo prenašati, kako brezsrčno Španci s prebivalci Kube postopajo, ter da hočejo nesrečnemu narodu iz golega človekoljubja pripomoči do samostalnosti. Seveda je to laž, a Kubanci se le dadó slepiti, in tudi prebivalci Portorika so že za upor pripravljeni.

Kdo utegne zmagati? Glavno nalogo bode v tej vojni igrala mornarica. Z ozirom na to-le sta sicer obe državi približno jednako močni, ali osobje mornariško, ki ga imajo Zvezne države, se pač s španskim še meriti ne sme. Nadalje ima Španija okoli pol milijona dobro izurjenega vojaštva, dočim Zvezne države vojaštva sploh nimajo; sedaj nabirajo prostovoljce, ali koliko taki zaležejo, se je videlo v grško-turški vojski. 150.000 mož ima Španija že sedaj na Kubi; ti so tamkaj že več let in kakor doma. «Kako pa, da upornih Kubancev le niso mogli ustrahovati?» utegne se čitatelj prašati. To dela Zveznih držav denar, ki ga ni konca. In prav tega se je bati najbolje. Američani ne bodo nikdar hoteli skleniti miru, dokler niso zmagali, in Španci, dasi še tako pogumni, dolge vojske ne bodo mogli zdržati. Že sedaj jemljejo na posodo in sicer na druge otoke, ki je upnikom zastavljajo. Oj ta denar! In če Španci zmagajo? To jim ne bode mnogo pomagalo,

kajti Američani bodo dalje rovali, kakor so že blizu 90 let, in sicer tako dolgo, dokler jim otoka Kuba in Portorika ne prideta v pest. Ali lakomni človek ni zver?

Ta vojna bode imela na Evropo velik vpliv. Zedinjene države imajo 23.000 trgovskih ladij, Španija le 1470. Ker bode obe vojski napadali tudi trgovske ladije, bode promet jako težaven. Ameriške ladije ne bodo mogle dovažati v Evropo pšenice in koruze, in cena žitu bode pri nas poskočila. Že te dni se je cena žitu na Angleškem silno zvišala. Za našega kmetā bi torej ta vojska imela še dobre nasledke, toda če bi glavnega dobička zopet ne odnesli židovski veliki prekupci. Za Avstrijo utegne pa postati še posebnega pomena. Kakor je bilo čitati, bode Avstrija Španiji pomagala, če bi se jel vsled slabih uspehov v vojski kralju, katerega mati je iz naše cesarske rodbine, prestol majati. Kaj vse ne pride iz gole lakomnosti!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so bili v soboto v Draždanih pri 70letnici saksanskega kralja Alberta. — Včeraj se je v državnem zboru začela jezikovna razprava; oglašeni je nad 50 govornikov.

Češko. Minister dr. Kaizl je zopet izvoljen državnim poslancem. — V nedeljo zvečer so se v Pragi sprli češki in nemški dijaki, pomagali so jim še delavci. Potrupali so nekaj šip, in že nemški listi trobijo o čeških grozovitostih.

Štajarsko. Oblastvo je graškim socialnim demokratom prepovedalo slovesni obhod po mestu dne 1. maja. Prav tako; kdor prostost zlorablja, je ni vreden!

Koroško. V Celovcu so zadnji teden imeli dopolnilne občinske volitve pri sila pičli udeležbi. Nemški »heilovci« tokrat niso našli nobenega strašila.

Kranjsko. Poslanec Povše je izvoljen predsednikom »Slovanske kršč. narodne zveze« mesto dr. Šusteršiča. — Pri dopolnilnih občinskih volitvah v Ljubljani so Nemci in socialisti krepko »skupaj držali«. — Slov. delavsko stavbeno društvo je dne 25. aprila začelo svoje delovanje.

Primorsko. Tržaško škofijstvo je mestnemu svētu sporočilo, da po Trstu slov. pridig ne bode opravilo. — Nad 100 laških potepuhov, ki so v isterskem deželnem zboru razgrajali, pride pred sodišče.

Ogersko. Gledé pogodbe godejo Madjari staro pesem: Avstrijci 70%, mi pa 30%. — Ono sredo je socialist Czizmandia prišel v Budapešto; nastala je rabuka, v kateri je bilo mnogo oseb ranjenih in 121 zaprtih.

Vnanje države.

Rim. Dne 13. aprila so se sv. očetu poklonili poljski romarji, ki so papežu prišli o biserni maši in 20letnici vladanja častit.

Angleško. Anglež je res nesramen kramar; dočim se druge evropske države nočejo mešati v špansko-ameriško vojsko, kažejo Angleži Zedinjenim državam vedno bolj prijazno lice.

Nemško. Splošne volitve v državni zbor bodo dne 16. junija. — Sedanji državni zbor mora še dognati vojaški kazenski zakonik, potem se zaključiti.

Bolgarsko. Knez Ferdinand pojde v kratkem v Petrograd. Govori se, da hoče pri ruskem carju sprostiti, da se dožene na Balkanu bolgarska, grška in črnogorska zveza.

Srbsko. Vlada je vzela na posodo 10 milijonov; pravijo, da bode od tega denarja naj več smuknilo v Milanov žep. — Vodja radikalcev, Pašič, mora se pred sodiščem zagovarjati, ker je Milana razžalil. Sploh ima Milan na radikalce posebno piko.

Cerkvene zadeve.

Razstava cerkvene obleke

v kn. šk. duhovnem semenišču.

II.

Izmed Habsburžanov so mil. knez navedli radi pomanjkanja časa le najznamenitejše vzglede pobožnega češčenja presv. Rešnjega Telesa. Že kar prvi iz te vladarske rodovine, Rudolf grof Habsburški, je pokazal pobožnost nasproti Najsvetejšemu v gozdu, ko je na lovu zadel ob duhovnika, ki je hitel s sv. popotnico v samotno koč. Grof je jahal; zagledavši Najsvetejše, skoči s konja, poklekne na tla in počasti Kristusa. Sledeč duhovniku, zapazi, da se ta sezuva za to, da bi prebredel dereč potok. V tem hipu ponudi Rudolf duhovniku svojega konja in ga sam vodi do bolnikove koč. Po opravitu se zahvali duhovnik za konja, grof mu pa odvrne: »Bog ne daj, da bi še kedaj se usedel na konja, ki je nosil mojega Gospoda in Stvarnika; darujem ga vam, rabite ga v cerkveno službo«. Ginjen ga blagoslovi duhovnik in mu prerokuje, da ga bode Bog za to povišal k največji časti. To se je čez 8 let spolnilo: grof Rudolf je bil izvoljen cesarjem mogočne države, postal je praded slavne vladarske rodovine, ki že nad 600 let zapoveduje ljudstvom.

Viteški njegov potomec Maksimiljan I. (1493—1519.) je zašel blizu Inomosta na skalovju; ni mogel ne koraka naprej ne nazaj; prebil je celo noč in cel dan in čakal rešenja, ni ga bilo; ljudje so se sicer zbirali globoko pod njim v dolini, pomagati mu niso mogli. On napiše na pergament, naj ga pride duhovnik z Najsvetejšim blagoslavljat, in listič, okoli kamenčka ovit, zaluči v dolino. Želja se mu je spolnila; iz vasi Zirl pride duhovnik ter blagoslovi z monstranco cesarja. Ne dolgo potem pristopi k ponesrečencu krepak mladenič, ga prime za roko in ga varno pelje po skalovju do kraja, kjer ni bilo več nevarnosti, rekoč: »Gospod, katerega ste klicali na pomoč, živi in vlada; on me je poslal, da vas rešim!« Reče in zgine. Monstranca zirska je lepo shranjena v Laksenburgu pri Dunaju.

Da se je obranila Štajarska krive vere, se ima največ zahvaliti pobožnemu cesarju Ferdinandu II. (1619—1637.), ki je neverjetno veliko storil in molil, da bi se ohranila prava vera. Častil je iskreno sv. zakrament. Na lovu se snide z duhovnikom, nosečim Najsvetejše k bolniku. Cesar skoči s konja, kleče počasti Najsvetejše in sledi peš duhovniku do koč. Ko se duhovnik po opravitu obrne, zapazi v kotu klečečega vladarja; vsled tega blagruje bolnika in tolaži z besedami: »Veseli se, dva kralja sta danes k tebi prišla, kralj nebes in zemlje in naš kralj Ferdinand!« Isti Ferdinand je na Dunaju nosil vsako leto na praznik presv. Rešnjega Telesa in vsak dan cele osmine gorečo bakljo v procesiji z Najsvetejšim. Nekoč mu desna roka od predolgega držanja otrpne in oteče; dvorniki ga opozorijo, naj se sledeči dan počije, on jim pa odgovori: »Nikakor ne, saj imam še jedno roko, s katero lahko služim svojemu Gospodu!« Isti Ferdinand je bil slehern dan najmanj pri dveh sv. mašah; vsako nedeljo in praznik je prejel sveto obhajilo; zvečer pred sv. obhajilom se je ostro postil.

Cesarica Eleonora, žena Leopolda V. (1657—1705.), je vselej med celo sv. mašo klečala. Ko so jo nekoč prosili, naj se usede, je zavrnila: »Kako? Nobeden mojih dvornikov si ne upa pred menoj sedeti, ki sem vendar le uboga grešnica; jaz naj bi pa sedela pred svojim Bogom?« Najhujša nesreča jo je zadelo ravno med povzdigovanjem: otemnele se ji oči in oslepela je. Bogu udana ni preveč žalovala, še tolažila se je s tem, da je s svojim zadnjim pogledom videla najsvetejši zakrament.

Velika cesarica Marija Terezija (1740 do 1780) je vkljub obilnemu poslu še našla časa, da je lastnoročno sivala cerkveno obleko,

zahtevala to tudi od svojih dvornic in tako dejansko služila Najsvetejšemu. Obleko je pošiljala ubogim cerkvam po cesarstvu; pri Sv. Frančišku v Savinjski dolini najdeš dragocen ornat, napravljen lastnoročno od te cesarice. — V Tirnavi pri Dunaju je ustanovila družbo vednega češčenja; njena pravila je dala vladarica prestaviti na vse avstrijske jezike in jih razdeliti po deželah.

Kot lep vzgled navedejo mil. knez še živečo kraljico špansko Marijo Kristino. Ko sta se z ranjnim možem, kraljem Alfonzom XII. vozila po sprehodih in došla duhovnika s sv. popotnico, ponudila sta mu kraljevi voz, sama pa mu peš sledila po cestah in ulicah glavnega mesta, dokler ni sprevidel vseh bolnikov. To je vzgled za ljudstvo; s tem se je kraljica priljubila Bogu, priljubila pa tudi ljudstvu!

Ko so bili mil. knez v dvorni službi, so maševali neko nedeljo v cesarski kapelici; pri svojem prihodu pa že najdejo pred oltarjem klečečega nadvojvoda Albrehta, ki jih poprosi, naj zanj opravijo sv. daritev ter posvetijo poleg svoje še jedno hostijo zanj. Med celo sv. mašo je priletel nadvojvoda kleče molil latinske molitve z mašnikom, ganjen prejel Gospoda in se po službi božji ponižno zahvalil za to, da so ga obhajali. Ta nadvojvoda je zmagal v bitki pri Custozzi; pred bitko je poklical duhovnika iz šotorja, da je blagoslovil vojake; po bitki je stopil raz konja, pokleknil na tla in se srčno zahvalil Bogu za zmago.

O Francu Jožefu bi pa, zagotovijo mil. knez, govoril nad dve uri gotovo, ako bi hotel le nekoliko opisati pobožni čut in verni značaj presvetlega vladarja. Leto na leto se udeležujejo cesar na veliki petek procesije, v kateri se prenese Najsvetejše iz glavnega oltarja v božji grob; udeležujejo se je gologlavi, peš, vpricho vseh svojih dvornikov in najvišjih dostojanstvenikov. — Na praznik Rešnjega Telesa gredo v procesiji z gorečo svečo; ud družbe Jezusove je došel iz Belgije, da bi videl to svetovno znano dunajsko procesijo; gledal jo je iz c. kr. Avgustineja in zatrdil, da tako veličastne procesije ni in ne bo videl, razun če se bo po božji milosti udeležil nekdanj one zadnje procesije v nebesa. — Na veliki četrtek umivajo cesar 12 revežem noge; na ta dan prejmejo očitno sv. obhajilo. Ko so nekoč po službi božji, med katero so jih duhovnik obhajali, zapazili, da je cerkev prazna in se jim je odgovorilo, da je vsled njihovega obhajila zaklenjena, so pokazali svojo nevoljo nad tem, rekoč: »Tako ni prav; da grem k obhajilu, to sme vsak mojih podložnikov zvedeti!« — Krono vsega češčenja pa so si pridobili svetli cesar, ko so leta 1896. dovolili, da se smejo v Avstriji naseliti duhovniki družbe vednega češčenja in sicer v Bolcanu na Tirolskem, kjer si pod cesarjem kot zaščitnikom stavijo samostan in jubilejsko cerkev na čast presvetemu Srcu Jezusovemu.

Gospodarske stvari.

Plazovi, kako jih zabraniti?

(Konec.)

Da pa jarka ne pretrga voda, ki iz strmine brega priteče, je dobro, da se ob strugi takih »hudournikov« čez jarek napravi širok žleb iz lesa. Ta naj je na gornji strani precej širok, da voda lažje najde pot vanj, na spodnji pa ožji, da manj zemlje poblati in vodo napelje v odločeno strugo. Takšni žlebovi se napravijo povsod, kjer več vode skupaj priteče, da jo odvajajo čez jarke med travnikom.

Kaj pa je storiti s prostorom, koder se je plaz utrgal? Neumno in nemarno bi bilo vse tako pustiti, kakor je voda razrušila, ker tudi od tako razrušene zemlje mora kmet davek plačevati, enako od nerodovitne. Tudi se vsaka rana za časa lažje in lepše zaceli, nego če se odlaša z njo na poznejše čase. Pameten kmet ne čaka, nego kmalu po ne-

vihti razrušeno zemljo lepo zravnata, da je ne samo lepše videti, nego se tudi lahko kosi po njej. Ako je ona pusta in nerodovitna, priskrbi vsaj za nekoliko navrh rodovitne prsti, na katero vseje deteljnega semena, pepela, najboljša pa je senenega drobirja. Tako se žalosten sled nevihte najhitreje zakrije in popravi, ker kmalu je ondi gladko in spet zeleno, s tem pa tudi vse pozabljeno.

Da se bi pa to vedno ne ponavljalo, slabo zemljo rušilo ob vsakej priliki, tudi za to so znani pomočki. Treba je namreč ondi nasaditi takšnega drevja, katerega korenine naglo poganjajo in se daleč razprostirajo v zemljo. Če je kraj ali zemlja suha, velja usaditi češplje, katero drevje kot sadno tudi nekaj dobička nese. Zlasti na takih krajih, v zavetju pred močnimi vetrovi, češplje rade obrodé. Če je pa zemlja mokrotna, velja v izdrkanem plazovju nasaditi vrbe. To je kaj naglo storjeno, ker ni treba druga, nego vrbovo svežo palico zataktniti precej globoko v zemljo in pognala bode.

Kadar govorimo o plazih in nevihtah, ne bomo lahko pozabili tudi na škodo, katero dela voda v potokih, ki so takrat navadno drzni in silni. Tudi tukaj treba poskrbeti za časa, da ima voda svoj določen prostor ali strugo, dovolj veliko in tudi skrbno zavarovano. Struga mora biti prosta vsakega vejevja in druge ropotije, tembolj pa se mora zavarovati obrežje, da mu voda ne škoduje.

Nekateri svetujejo strugo potokom uravnati kolikor mogoče ravno, da se baje voda hitreje odteka. Jaz bi pa trdil baš nasprotno, ker v vijugastej strugi ima voda polovico manj moči, nego v ravnej. Tega se prepričamo, ako primerjamo moč vode v žlebu, bolj je raven in dolg, krepkeje bode tekla voda po njem.

Seveda se mora obrežje potokov, kolikor mogoče, zavarovati. To pa se ne zgodi samo s kamenjem in drugim nasipom, veliko bolje je, obrežje potoka, vzlasti na ovinkih, kjer zajeda zemljo, obsaditi z gostim vrbejem. Ako je enkrat to pognalo, potem se z lepa ni bati, da bi se ondi zemlja utrgala, nasprotno vrba se da raje zasuti, nego izpuliti. Zlasti ondi, kjer dela potok mejo med sosedi, je to veliko vredno, ker tudi najhujša nevihta zlahka ne bode zmešala meje.

Toliko v obrambo navadnega zemljišča in ob kolikor toliko zmernih potokih. Drugače pa je tam, kjer prevelika množina vode včasih prinaša mnoge in težke hlode, buta s kamenjem, da bobni, kakor bi grmelo. Skoraj bi človek ne bil rad na planem, kjer se moč vode včasih tako napenja. Saj je že marsikatero taka osoda v temnej in mokrejši noči prisilila «vandrat».

Seveda je treba tukaj regulacije ali priprav, ki vodo ob takem času odbijajo in obrežje branijo. Največkrat se ondi napravi za brambo zid, kateri pa je toliko skrben varuh, kolikor je za to pripravljen. Iz drobnega, okroglega in neukretno sestavljenega kamenja narejen zid varuje zemljo le ob — lepem vremenu, takšnega «varuha» boljše da ga ni! Nasprotno seveda gre prvo mesto za zavarovanje obrežij močnemu in iz sklesanega, debelega kamenja narejenemu zidu, kateri pa tudi precej stane.

Prav čvrsto brani obrežje ob ovinkih tudi naslednja priprava. Za strugo v vodi, mesto zida, se položita dve primerno močni bruni (hloda). Na ti dve se navrh povprek položi več hlodcev ali «rakov», enako pri žlebovih. Ti se privrtajo k brunom, navrh pa se položita zopet dve bruni, kateri se k spodnjim privrtata. Med prostor na sredi pa se naloži stelje in kamenja. To se ponavlja do potrebne visočine. Takšna «lesena stena» je bolj zanesljiva za brambo pred vodo, nego močan zid. Pohorski.

Sejmi. Dne 30. aprila v Poličanah (za svinje) in v Brežicah (za svinje). Dne 2. maja v Mariboru (tudi za konje), v Celju, Loki, Šmarjah, Ljubnem, Lipnici, Vržeju, pri Sv. Treh kraljih v Slov. gor., pri Sv. Barbari v

Halozah, na Hajdinju, pri Sv. Filipu v Vercach, Velenju, Trbovljah in na Muti. Dne 3. maja pri Sv. Križu na Murskem polju, v Selnici ob Dravi, na Ptujski gori in v Radgoni. Dne 4. maja v Št. Juriju ob juž. žel., v Gornjem gradu, Lučanah, Slov. Bistrici, Stradnu, Imenem (za svinje) in na Vidmu. Dne 5. maja na Bregu pri Ptujju (za svinje). Dne 6. maja na Spod. Polskavi (za svinje) in pri Sv. Petru blizu Cmureka.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Trpljenje slovenskega obrtnika.) «Slov. Gospodar» je že poročal, da se je novembra lanskega leta tukaj naselil g. Ivan Peteršič, da je pričel trgovino s papirjem, tiskovinami za šole in razne urade, s šolskimi potrebščinami itd. Že takrat se je tudi poročalo, da je g. Peteršič prosil za koncesijo, da sme prodajati knjige, molitvenike, koledarje itd. Mestni urad mu tega ni dovolil, ker baje tretjega trgovca v tej stroki ni treba.

Pravi vzrok pa je ta, da se g. Blanke hoče obvarovati konkurence, da je sam mestni odbornik, da je župan Ornik njegov svak, da so vsi drugi odborniki njegovi dobri prijatelji, da so vsi mestni odborniki Slovencev nasprotniki.

C. kr. namestnija v Gradcu je sicer razsodila, da spada stvar glede Peteršičeve koncesije pred politično oblast. Toda, tudi ta je prošnjo odklonila, ker sta Ornik in glavar Scherer istega političnega mišljenja. Sedaj je vsled rekurza cela stvar v Gradcu.

Najbolje spričevalo, da so razlogi odklonitve prošnje ničevi, je to, da bode Blanke sedaj napravil podružnico svoje trgovine tam, kjer je bil dosihdob g. Peteršič. Za g. Blankeja ne velja «Mangel an Lokalbedarf!»

Gospod Blanke se grozno jezi, da je moral cene znižati, da ne more Slovencev več v trgovini zmerjati, kakor je to delal prej. Mestni očetje pa mu pomagajo, ker bi najraje vsakega Slovenca, ki se v Ptujju naseli, vtopili ali zadušili. Ako Slovenec na Ptujju kupi hišo, bi že moral Ornika in pristase prej za dovoljenje prositi. Ako kdo svojo hišo proda, moral bi spet Ornika, Filiferro-ta in druge vprašati, če sme in komu sme prodati, da bi kaka hiša ne prišla v slovenske roke.

Tako hočejo naši mestni očetje vse strahovati. Kakor je Ornik, tako je trgovec Sadnik, tako sta trgovca Selinšek in Kolenc, Kaizer, Macun itd. slovenskega pokolenja, naj se še tako repenčijo in še toliko žrtvujejo za «Südmarko». In ti odpadniki naj bi nas Slovence, ki imamo v okraju večino, strahovali? Od koga pa živijo ti gospodje, potem trgovec Ott, vrvar Stromajer? Odkod pa imajo svoje premoženje?

Ne, tega ne smemo pustiti! Vi rojaki na deželi, oglejte si vendar enkrat, kako se godi bratom v mestu! Ne bodite slepi in gluhi, ampak učite se od nasprotnikov naših odločnosti, brezobzirnosti! Z dejanjem pokazite, da poznate geslo: «Svoji k svojim!» Ne hodite slepo v štacune kupovat, kjer je ravno bliže, ali kjer ste vajeni, ampak tja, kjer lastnik ni naš sovražnik, ter nasprotnik Slovencev!

Le takrat, ko ne bode tem ljudem več nosili denarja, bodo postali ponižni in pohlevni, si ne bodo več upali zatirati pravih Slovencev, če se na Ptujju hočejo naseliti kot obrtniki, trgovci, odvetniki ali notarji. Za vsakega pa veljajo besede: Pojdi in stori tako, povsod in vselej!

Iz Prage. (Česka podružnica slovenskega planinskega društva v Pragi. — Český odbor slovenského alpského društva v Praze. —) se je lani jeseni ustanovil zlasti po prizadevanju vseučiliškega profesorja dr. K. Chodounskega. Delovanje, ki se je razvilo

v tej podružnici, je plodonosno. V zimskem času so se redno vsak mesec po jedenkrat prirejali zabavnopoučni večeri, ki so se končali z lepo uspelo planinsko razstavo v prospeh zgraditve češke planinske kočice. Razume se samo ob sebi, da se je pri takih večerih zbral cvet praške inteligence.

Podružnični odbor je tudi oskrbel svoje ude s primernim koledarjem za turistiški čas. «Slovanské Alpy» se imenuje elegantno opremljena knjižica, katera ponuja turistu sploh vse, kar spada v področje turistik. «Slovanské Alpy» priporočam iskreno vsem ljubiteljem naših slovenskih gor: knjižica se naj naroči pri podružničnem odboru.

Odbor je sledeče sestavljen: dr. Chodounsky Karol, c. kr. profesor na češkem vseučilišču, predsednik; dr. Franta Bogoslav, svetovalec deželnega odbora, tajnik; Mareš Lepold, tajnik deželnega odbora, in dr. Prachensky Stanislav, deželni odvetnik, odbornik. Podružnica šteje 15 ustanovnih in 118 rednih članov.

Česka podružnica je jasen dokaz ljubezni in naklonjenosti češkega naroda do nas Slovencev. Živela češko-slovenska vzajemnost!

Fr. Kokorički.

Z Remšnika. (Beguni v Brazilijo). Dne 17. aprila v noči je zginil Franc Hiter po domače gornji Golen, kmet, z vso družino in se odpeljal v Brazilijo. V zimi je dal svoje zadolženo posestvo sinu Mihaelu, kateri je že eno leto bil v Braziliji, a prišel domov, da bi posestvo prevzel. Hvalil je preveč starišem, bratom in sestram braziljski «kofe»; kajti njegova mati je mnogokrat rekla: «V Braziliji pa mora le veselo biti, ker imajo toliko «kofeja!»

Begunom je ime: Franc in Ana Hiter; otroci: Miha, Jera, Janez, Franc, Pavl, Mica, slednja še le 9 let stara.

Zakaj so pa zapustili celo na tihem Remšnik in tudi nekdanje lepo okoli 60 oralov veliko posestvo? Dolgovi so bili tega uzrok. Da dolgovi, mora se vsakemu odgovoriti. Vsega dolga je okoli 4000 gld. Franc Hiter je prevzel po svojem očetju lepo kmetijo blizu cerkve z velikim in dobro obrastanim logom le za 1800 gld. Log sam je bil več kakor 4000 gld. vreden. Posekal ga je precej in večino zapravil, kar je še ostalo pa je sin podrl in prodal, da si je nekoliko denarja nabral za potovanje v Ameriko. Njegovi predniki so dobro gospodarili; bilo je pri Golenu blagostanje, pri Francu pa sta nemarno pohajkovanje in vedno suhi «krof» vse požrla.

Ko je dne 17. aprila vsa družina zginila, so brezvestni grabeži mnogo rečij odnesli in pokradli. Znal bi se še s tem kak dolg poravnati. Neki stari gostinji, ki je imela pri Golenu od nekdanj stanovanje, so tudi mnogo rečij odnesli, še celo ključ od njene omare. Marsikdo je rekel, tako surovega upostojenja kmetije še ni nikdar videl. Ko bi to človeče pošteno živelo in tako ravnalo, imelo bi lahko tisočake v žepu, zdaj pa ga skoro polovica naših ljudij preklinja, katerim je v spomin zapustil — dolgove.

Od Sv. Tomaža blizu Ormoža. (Bauernverein!) Malo kedaj se v Vašem cenj. listu o našem kraju kako poročilo čita, pa saj se tudi malo posebnega pripeti. Gotovo še se bode te spominjali, da se Vam je pred 4 leti poročalo o ustanovitvi slov. bralnega društva pri Sv. Tomažu. Kako nepopisno navdušenje je bilo takrat pri nas, g. urednik, si ne morete predstavljati; na dan ustanovitve društva je bilo vpisanih 120 udov, lepo število, kaj ne? A kaj pomaga; danes čez 4 leta se je društvo — prostovoljno razpustilo. Drugod se razvija društveno življenje, pri nas pa hira, je nemogočno.

Nekaj posebnega, g. urednik, Vam še le hočem nadalje poročati. Sv. Tomaž z okolico je seveda celo slovenski, Nemcev in nemškutarjev ne poznamo. Naši Tomaževčani, jaz mislim naše gospode v «purgi», so skoz in skoz dobri Slovenci in narodnjaki, samo, da se ne morejo prav v društvenem življenju razumeti. To je pa rodilo sad, da se pri nas,

v popolnoma slovenskem kraju snuje društvo po imenu «Bauernverein», torej nemško ali nemškutarsko društvo. Gotovo bode vprašali, kako je to mogoče? Kajti skoraj bi bilo neverjetno, a vendar je živa resnica.

Kdo je ustanovitelj tega društva, Vam, g. urednik, hočem prihodnjic razodeti, samo toliko naj bode rečeno, da so ustanovniki ničle, katere skoraj vse žive od nas, od naših žuljev.

Dragi sofarani, kateri ste se dosedaj bili hudobnega nemškutarskega duha obvarovali, pokažite se tudi sedaj kot možje, kot vrli sini naše slovenske majke; pokažite tem ljudem kateri vas nadlegujejo z nemškutarskim društvom hrbet. Kaj bi si mislil celi slovenski svet od nas Tomaževčanov, ako bi prišlo res do tega društva? Vsak pošten mož bi vskliknil: Fej jih naj bode, da svoj materin jezik tako zaničujejo!

Možje in sofarani, bodite močni in ne udajte se, pokažite, da ste zavedni Slovenci! Vam, gospodje iz «purge», pa priporočamo, da se na noge postavite! Gospodje poslanci pa privedite vendar enkrat volilne shode pri nas, da naši ljudje dobijo pojem o Vas in poslanskem delovanju, da ljudstvo spozna svojo narodnost, kajti drugače bo zares cvetla med nami nemškutarija! Savski.

Iz Kozjega. (Naša pošta.) V obče se slišijo dan za dnevom razne pritožbe o žalostnih poštinih razmerah na slovenskem Štajarju. V Kozjem so take pritožbe bolj opravilne kot kje drugje. Lastnica kozjanske pošte je gospa Dvornikova, poštne posle pa izvršuje upraviteljica Potočnik, zagrizena Nemka, dasi rojena Slovenka; mati ji je bila navadna kmetica. Pritožbe zoper upraviteljico se vedno množé. Evo vam nekoliko podatkov o njenem ravnanju in delovanju!

Če jo nagovoriš slovenski, odgovori ti nemški, ali pa modro molči. — Cestokrat se ji ne ljubi raziskovati pisem ter odpravi kmeta: »Is niks«. To se dogaja zlasti takrat, ako ima kak visok obisk od strani znane davkarskega pristava. No, hvala Bogu, pred kratkim ga je veter odnesel proti severu. »Je-li »Slov. Gosp.« zame?« vpraša nekoč neki kozjanski kmet. »Nič ni«, odgovori gospica. »Mora biti!« zavrne jo kmet. To je pomagalo. Dobil ga je.

Lani o Petrovem se je vračil v krapinskih toplicah neki posestnik kozjanske okolice. Naročil je ženi, naj mu pošlje voz ob določenem dnevu, upajoč ozdraviti dotlej. Ker pa kmetovo zdravje do istega časa še ni bilo dovolj utrjeno, brzojavi nekoliko poprej svoji ženi, naj mu ne pošilja voza. Brzojav ostane na kozjanski pošti tri dni, kar pride žena vprašat, je-li kako pismo od moža. »En telegram imate«, odgovori gospica. Žena ga prečita, se prestraši, videč da je voz že poslala. Voz je bil najet ter je prišel prazen nazaj. Brezobzirna upraviteljica ni imela toliko srca, da bi poslala ženi brzojav na dom, ki je le 10 minut od trga! Niti glasu ni hotela poslati, akoravno je sleherni dan po večkrat kdo iz soseske na pošti. Najbrž se je naslanjala na določbo brzojavnega upraviteljstva, ki se glasi: »Brzojavno upraviteljstvo ni odgovorno za pravo in pravočasno dostavljenje brzojavk«.

Večkrat pa tudi upraviteljica stranki pred nosom vrata zaklene ter razobesi izvesko z napisom: »Expedition«. Nedavno pošlje neka gospa svojo služkinjo na pošto, kar ji pred nosom zapre vrata ter razobesi izvesko. Dekla se vrne. Med potom pa zapazi grajščinskega oskrbnika korakati proti pošti. Temu je bil uhod prost. Dekla se vrne na pošto, hoče skozi vrata, a oskrbnik se zareži nanjo: »Ne vidiš table?« — Enako se je pripetilo o Veliki noči sodnjiskemu slugi. Šele, ko ji je g. okr. sodnik zažugal, da mora oddati sodnjiska uradna pisma, če ne, se brzojavno pritoži, je vročila slugi pošto. Popoldanska pošta prihaja iz Poličan v Kozje ob 5. uri, o velikih praznikih pa kesneje zaradi velikega prometa na pošti.

Uradni poštni čas pa je do šestih. Če tedaj pride poštni voz ob 6. ali pozneje, ne dobimo več pošte, kar je krivica.

Ob nedeljah in praznikih popoldne je naša pošta odprta ob treh. Ko odbije ura tri na velikonočno nedeljo, prihiti neki kmetič na pošto, hoteč brzojaviti v Vojnik. Poštna vrata so še zaprta. Gre skozi vežine duri, koder hodi upraviteljica. Bila je že v uradu; zagledavši kmeta, se razjezi ter zadere: »Tukaj se ne hodi noter!« Kmet se opravičuje, nič ne pomaga. Moral je nazaj in šele, ko odpre poštna vrata, koder hodijo stranke, sme kmetič vstopiti skozi ta vrata v urad. Nečuveno! Kod pa zahaja oskrbnik, ki je le prepogosto na pošti? Kod pa je zahajal leto in dan oni davkarski pristav? Tako se godi v uradu, kjer ženska hlače nosi!

Takih in enakih slučajev kar mrgoli. In kakor slišimo, nabirajo se že natančni podatki o nečuvnem uradovanju naše ekspeditorice, da se pošljejo poštnemu ravnateljstvu. Slednjič si dovoljujemo prašanje: Kako dolgo še misli gospa Dvornikova kot poštarica obdržati tako ekspeditorico? Ako se razmere brž ne izpremené, se takoj pritožimo in škodo bi utegnili imeti pri tem le gospa Dvornikova, kar bi srčno obžalovali, ker je obče spoštovana gospa.

Iz gornjegrajskega okraja. (Zora puca, bit će dana!) Vsklikniti smemo tudi Savinjeci. Začelo se je daniti i pri nas, da treba se tesno združiti, ako hočemo, da nas oholi tujec gospodarsko ne vpreže v svoj kruti jarem. Uplivni možaki so jeli resno delovati na to, da nam mora prva skrb biti denar, kolikor ga še premoremo, naj se obdrži v okraju, ter ustanovili brezmejno potrebno vzajemno zavarovalno društvo zoper požar s sedežem na Ljubnem. Res prvi začetek je težaven, a seme je vsejano in obeta obilne koristi. Oklenimo se torej zaupno društva, saj je dete naše, ki bo le nam v korist; proč torej s tujčevo vrečo!

Drug važen pojav pa nas veseli, ko ne bode več dolgo, da začanja delovati čez vse potrebna lesna zadruga. Da je ta zadruga vprašanje našega žitja, kedo zamore tajiti? Toda v tej zadevi moramo opomniti, da se je narod še premalo poučil, trebalo bi večje ter vstrajnejše agitacije na raznih krajih naše doline. Pravila sama ostanejo mrtva na papirju, le ako se po agilnem delovanju na nekaterih shodih odprejo oči, bode se ljudstvo z radostjo oklenilo društva. Zastavimo torej složno vse moči, da se zadruga zasnuje v čast in našo korist!

Obrniti pa moramo pozornost naših poslancev na veliko nevarnost, ki nam žuga od strani nemškega sindikata v Srbiji. To društvo je prevzelo te dni za smešno ceno izsekanje lesa v državnih srbskih gozdih. Temu nemškemu društvu mora zapreti vlada pot na naše lesne trge, sicer propademo. Jedno zaušnico nam je prisadil žid z bosenskim lesom, z drugo nam isti prijatelj iz Srbije grozi. Toda ako bodemo složni, bode tudi nam zažaril dan gospodarskega vstajenja!

Iz Dunaja. (Shod čeških krščanskih socialistov.) V nedeljo 24. aprila se je imel obhajati v Meidlingu pri Dunaju ta shod, ker v ondašnji okolici prebiva brez števila čeških delavcev. Moravski državni poslanec dr. Stojan je imel nastopiti kot govornik; navzoči so bili tudi državni poslanci: Merunovič (Poljak), Radinsky (Čeh) in Žičkar. V velikanski sobani »Diana-Säle« se je zbrala ob 1. uri popoldne nebrojna množica krščanskih čeških delavcev in delavk; tudi nekateri slovenski delavci so bili navzoči. Toda predeh se zborovanje začne, prihruje tropa čeških socialnih demokratov, ki so s silo vlomili v sobano. Pravice niso imeli, ker se je smel zborovanja vdeleževati le tisti, ki je pokazal vstopnico. Toda kaj vprašajo sociji za pravico? Nastal je pravcati boj med obema strankama, hrup prihaja vedno hujši, šipe žvenklajo, ženske jočejo strahu, sociji premagajo krščanske Čehi ter se s silo polastijo sobane. Zdaj pridejo v sobano tudi policaji, da zabranijo

hujše izgrede. Vsled tega se shod ni mogel obhajati. Kruta sila: to je prostost, katero prakticirajo socijalni demokrati!

Iz Dunaja. (Slavnostna seja v čast sv. očetu.) Dne 24. aprila t. l. se je obhajal v prelepi in veliki dvorani (Cursalon) velečastni shod odličnih katoličanov raznih narodnostij v proslavo 60letnega mašništva svetega očeta Leona XIII. Slavnostne seje so se vdeleževali dunajski nadškof kardinal Gruša, papežev poslanec nadškof Taliani, ljubljanski škof dr. Jeglič, mnogo druge gospode raznih stanov in več državnih poslancev. Shod je skicala nadbratovščina sv. nadangela Mihaela, katere namen je ta, braniti pravice sv. stolice. Predsednik tej družbi je knez Clary, ki je v prelepih besedah pozdravil navzoče. Kot govornika sta nastopila prejšnji pravosodni minister Friderik grof Schönborn in jezuit Stenstrup. Prvi je posnel v zbranih besedah poglobitve dogodke iz življenja sv. očeta. V zanimivem govoru je povedal, kaj se je v vladanja zdajšnjega sv. očeta zgodilo na škodo sv. cerkvi, kaj pa njej na korist. V prvem obziru se ne dá tajiti, da se je brezvera v zadnjem času grozno razširila v nižjih krogih prebivalstva. Na hasen sv. veri pa je n. pr. ustanovitev katoliških dijaških društev na vseučiliščih, zmaga katoličanov na Dunaju itd.

Slavni jezuit Stenstrup, katerega pa žalibog nismo mogli lahko razumeti po vsej dvorani, je razpravljaj boj brezvernežev proti sv. cerkvi. »Proč od Rima«, tako kričijo današnje dni naši sovražniki. Toda zmagali ne bodo, ker cerkev varuje božja roka. Med govori so se pele primerne pesmi, med njimi ena (latinska), katero so zložili pesnik Leon XIII. Po shodu so spregovorili tudi dunajski nadškof krepke besede, rekoč: »Takšnega veselja je napolnjeno moje srce današnji dan, da bi najrajše zapel, ako bi se spodobilo, v tej sobani Te Deum! — zahvalno pesem«. Podelili so vsem navzočim sv. papežev blagoslov. Nabirali so se ob odhajanju gostov darovi za sv. očeta.

Lepe slavnosti se bodo navzoči še dolgo spominjali. J. Ž.

Iz Slovenskih gor. (Vzdramimo se!) Dobro je nekdo nasvetoval v »Slov. Gosp.« viničarske kurze za Slov. gorice. Bojim se le, da bo to zopet v časniku zaspalo. Ravno v sedanjem času se nikjer ne čuje o kakih političnih shodih, o kakih resolucijah. To burno leto nam dá toliko snovi za premišljevanje, vendar pustimo vse mimo nas.

Gre se za slovensko vseučilišče v Ljubljani, osnula se je »Gospodarska zaveza«, »Bučelarska zaveza« itd., a mi le čakamo, kaj bo iz vsega prišlo? Tako smo tudi gledé omenjenih kurzov. Vse štajarske kmetijske, vinarske, sadjarske in vse enake šole ne koristijo nam Slovincem nič. Plačujemo, vedno plačujemo, da pa bi kaj za-se poskrbeli, pa nimamo niti najmanje volje.

Sploh se za javno življenje veliko premalo zmenimo — Nemci že vsi trepečejo strahu pred Slovani — potem pa tudi naši poslanci ne vedó, koga imajo za seboj. Spoznavajmo in dajmo se poučiti, kaj nam gre po postavah, potem pa zahtevajmo tudi vse do zadnjega laska! Čakati, da bo od zgoraj prišlo vse dobro, je brezmiselno, bedarija. Razumimo, kaj je ustava! Potem bomo znali zahtevati svoje pravice.

Iz Vojnika. (Kdo je pogorel?) Hočete vedeti? Vam pa povem. Tisti Nemci, ki so letošnjo pepelnico mesto na pust obhajali svoj god in so že takrat pokazali, da so prismojeni. V Ivenci pri Vojniku pa so bile občinske volitve. K njim so primarširali tudi Stallner, Cotl, Ledl in kar še jih je takih stričkov starega nemškega pokolenja. Prišli so s trdnim prepričanjem, da bodo slovenske kmete premagali in sami zasedli občinske častne stole.

A kmetje so trškim gospodom pokazali, da so tisti časi že proč, v katerih so slovenski gospodarji pred purgarji trepetali in se nemške sukne bali. Kmetje na lastni zemlji ne smejo tako plesati, kakor bi jim

trški Nemci godli. Kadar kdo izmed kmetov pride v trško nemško štacuno, oj, koliko sladkega mu vejo Nemci po slovenski povedati, ker ljubijo denar slovenskega kmeta. Ko pa pridejo volitve, Nemci kmetu zobe kažejo in bi ga radi napravili za svojega sužnja. Zato si le vsi, ki ste v ivenški občini doma, dobro zapomnite, kdo vam je pri občinski volitvi roge kazal!

Nemci so pri volitvi propali in pritožbo vložili. Ker pa niso imeli pravih uzrokov, ker niso mogli nepostavnosti dokazati, se je pritožba ovrgla in volitev potrdila. Slovence veseli, da je pravica zmagala, da je izvoljen županom vrli g. Lipuš. Vsakdo ga rad ima, in še Nemci mu ne morejo drugega očitati, kakor da je zaveden Slovenec in pravičen župan.

Trške Nemce jezi, da so tako pogoreli, ker najpoštenjšemu kmetu nič drugega ne privoščijo, kakor da bi pri njih kupoval, v njihovih krémah pil in njim denar nosil. Pri občinah bi radi povsod sami gospodarili, že vemo, kako! V Ivenici pa so slabo skupili in si bodo to tudi za prihodnje čase zapomnili. Saj tudi osel gre samo enkrat na leđ, kakor že stari pregovor pravi. Neki kmet.

Razne stvari.

Domače.

(Papeževa slavnost.) V spomin biserne maše sv. očeta Leona XIII. in njih 20-letnice papeževanja je v nedeljo zvečer priredilo mariborsko katol. delavsko društvo prav lepo slavnost. Najpoprej so se razni deli sveta poklonili Leonu XIII., potem se je v krasnih živih podobah kazal delavski stan v poganski in krščanski dobi in kako krščanski delavci časté socijalnega papeža Leona XIII. Slednjič je bil koncert s petjem in sviranjem južno-železniške godbe. Slavnost so z navzočnostjo počastili milostni knezoškof, preč. gg. stolni dekan L. Herg, kanonik dr. J. Križanič in stolni župnik J. Bohinc, mnogo drugih gg. duhovnikov ter izredno mnogo odličnega občinstva. Hvala za to slavnost katol. delavskemu društvu, zlasti njegovemu neumornemu predsedniku, dr. M. Mateku!

(Tržaški škof v Iki. Iz prijateljskega pisma posnemamo sledeče: Pretečen ponedeljek popoldne so milostljivi škof Andrej Šterk obiskali zdravilišče v Iki. Tam bivata sedaj poleg 14 drugih č. duhovnikov tudi naša dva rojaka, namreč konjiški g. nadžupnik Voh in celjski profesor g. dr. Janežič. Tem nasproti so se blagovolili prevzvišeni škof tržaški izraziti, da se podajo na Slatino, kakor hitro dovršijo kanonično obiskovanje mnogoštevilnih far nekdanje Liburnije. Z veliko pohvalo so se spomnili pokoj. nadžupnika križevskega, čast. gospoda A. Fröhlich, katerega so baje prav dobro poznali.

(Prememba pri ptujskem okr. glavarstvu.) Ptujski okrajni glavar, dr. vitez pl. Scherer, ne na posebnem glasu pri naših bralcih, pride za poročevalca k namestnji v Gradec. Na njegovo mesto pa pride okr. glavar iz Feldbacha, Rudolf baron Apfaltrern. Sevė nemški baron mora biti!

(Dr. Wolffhardt), državni poslanec mariborskega mesta, priredi prihodnjo soboto v Mariboru volilski shod. Radovedni smo, kako bo opisal svoje delovanje v državnem zboru; zlasti pa ga obrtniki naj vprašajo, kaj da je zanje storil!

(Odvetnik dr. Haas) v Mariboru je kaj čuden možicelj. V »Tagespošti« od zadnjega ponedeljka piše, da slovenski uraduje za Ogre, Dalmatince in južne Tirolce zato, da dokazuje »minderwerthigkeit« (manjšo vrednost) slovenskega jezika! No, gospod doktor, primite se vendar za svojo oholo nemško glavo ter se vprašajte, kdaj smo Slovenci zahtevali enakopravnost svojega jezika v imenovanih deželah!

(V državnem zboru) so Nemci spet grozno razsajali, ko je v torek govoril poslanec dr. Kramar. Zmerjali so poslednjega z najizbranejšimi psovskami. Čuti je bilo celo vsklik: Vrzite ga ven! Poslanec Schönerer je predlagal, da se dr. Kramar da zapreti. Poslednji je izjavil v svojem govoru, da je bil nasproten temu, da se je pozvala policija, Falkenhaynov predlog, da je obvaroval parlamentarizem; brutalnosti opozicije, da so omadeževali avstrijsko zbornico. Franc Girstmayr je tokrat žvižgal.

(Od gornje Savinje.) Umrla je na Rečici blaga žena, mati g. J. Jeraja, profesorja v Novem mestu. — Poročil se bode dne 1. majnika g. Franc Goričar - Maksetov iz Mozirja z gospdč. Kresnikovo iz Vuzenice. — Pravila lesene zadruge so bila v nedeljo v Mozirju sprejeta. Dobro!

(Konec domačega prepira.) V Radvanju pri Mariboru sta se dne 12. aprila 33letni mesar Jakob Caberl in njegova žena močno prepirala in bržčas tudi tepla. Njun hišni gospodar pride ženi na pomoč, mesarja hudo stepe ter mu desno oko iztakne.

(Razširjanje šol.) Deželni šolski svet je zaukazal, da se mora dvorazredna ljudska šola v Št. Vidu pri Ponikvi razširiti v štiri-razrednico, enorazrednica v Libojah pri Celju pa v dvorazrednico. Kje bode gospoda vzela učitelje, tega pa gotovo sama ne ve!

(P. n. naročnikom »Voditelja«.) Uljudno prosimo č. gg., katerim smo poslali »Voditelja« na ogled, da v kratkem dopsiljejo naročnino (fl. 1'20) ali se vsaj naznanijo kot naročnike, ker se bo 2. št. razpošiljala le tistim, ki se oglasijo za naročnike. Kdor pa se ne misli naročiti, naj blagovoli 1. št. vrniti. Gg. nove naročnike, ki še niso dobili lista, uljudno prosimo potrpljenja, ker je prvi natisek ves pošel in se sedaj tiska druga izdaja. Vlč. duhovščino prijazno vabimo, da se v obilnem številu oklene svojega strokovnega lista z naročevanjem in z dopisi, ker le tedaj bo list uspešno izvrševal svojo nalogo. — Upravništvo »Voditelja«.

(V Savinjski dolini) so letos nekateri gospodarji zopet zasadili nekaj hmelja na novo, ker je bila lani boljša cena kot prejšnja leta.

(V Radgoni) je bil pred kratkim neki vinski veletržec občutljivo kaznovan, ker je prodajal umetna vina pod imenom pristnih. Komisija je preiskala njegovo klet ter mu izlila šest polovnjakov ponarejenega jeruzalemca. Vrh tega je bil ta mož še obsojen na globo 600 gld. Želeti bi bilo, da bi dotične oblasti preiskale kleti vseh vinotržcev in krčmarjev, ki prodajajo ponarejeno blago pod imenom pristnega ter tako sebi bogatijo žepe, ljudstvo pa sleparijo in mu izpodkopujejo zdravje s svojo škodljivo mešanico! Pomagano bi bilo s tem onim poštenim kmetom in krčmarjem, ki prodajajo naravno blago.

(Iz slovenjgraškega okraja.) Na prošnjo krajnega šolskega sveta v Šmartnu je bil dne 21. aprila komisijon, ki je pregledal kraj za novo šolo v Golavabuki. Dva prostora sta bila nasvetovana; prvi je silno na vetru, torej nesposoben; drugi bi bil primeren, le do vode je pol ure, torej tudi nič ni ž njim. S tem je šola v Golavabuki dejana v omaro, vsaj za nekaj let, dokler se zopet ne vzdigne kak prerok, ki bo pri taki revščini in bedi z novo šolo hotel po sile vso srečo na Pohorje sflačiti.

(Jubilejna drevesca.) Na Rečici v gornji Savinjski dolini je nedavno vsak učeneec vsprejel iz šolskega vrta po tri jubilejna drevesca, v spomin 50letnega vladanja našega presvetlega cesarja. To je res izvrstna misel, vsega posnemanja vredna!

(Taka bodi slovanska vzajemnost!) Nemška večina državnega zbora je pripravljena glasovati za to, da se jezikovno vprašanje reši potom zakona, toda le v tem slučaju, če se ureditev jezikovnega vprašanja omeji le na Češko in Moravsko. Desnica pa se s tem ne more zadovoljiti, zato ker se temu z vso odločnostjo upirajo zastopniki naše

slovsanske krščanske narodne zveze. — Tako je prav! Tako smo tudi mi zadnjič opisali slovensko vzajemnost.

(Iz Zadržetja) v gornji Savinjski dolini se je odposlala prošnja, naj bi vožna pošta iz Mozirja v Gornji grad enkrat na dan vozila tudi po Zadreški dolini. Upamo, da se opravičena želja že s 1. majem izpolni.

(Iz Rečice) v Savinjski dolini. Kot pravcati čudež v Avstriji je naša šola. Imamo že trirazrednico, odpreti se mora še četrti razred, a učitelja imamo samo jednega. Odpoklican je bil še dosedanji pomožni g. učitelj in radovedni povprašujemo, kaj sedaj? Pravi čudadelnik bi moral res biti g. nadučitelj, ako bi hotel in mogel pouk v vseh razredih vzdržati. Ker pa ima tudi pri nas dan in noč le 24 ur, resno želimo, da se okrajni šolski svet tudi na našo šolo milostno ozre ter potrebnih učiteljskih močij oskrbi!

(Toča ponoči!) Sv. Jurij je letos prišel v deželo sicer precej zeleno oblečen, pa med gromom in bliskom. V mariborski okolici namreč je v petek pred polnočjo, posebno pa v soboto po polnoči bila nevihta, kakor pasje dni, in je v Dupleku niže Maribora tudi toča hudo klestila; še zjutraj jo je bilo videti na nekajih mestih po tri prste na debelo. Bog nas obvaruj toče in sploh vsake uime!

(Iz Konjic) se nam naznanja, da je nemškoliberalna večina okrajnega zastopa v zadnji seji izvolila novo ravnateljstvo za okrajno hranilnico. Čeravno je prebivalstvo konjiškega okraja skozi in skozi slovensko; čeravno plačujejo tamošnji Slovenci ogromno večino davkov, so gospodje Konjičani in Vitanjčani, ki imajo vsled zdajšnje okrajno-zastopne postave večino okrajnega zastopa v svojih rokah, izvolili v ravnateljstvo konjiške okrajne hranilnice same nemške pristaše. Slovenci, zapomnite si to brezobzirnost nemško-liberalne gospode!

(Iz Vitanja) se nam naznanja, da se je sv. misijona udeleževala skoraj vsa fara. Na belo nedeljo je bil sklep sv. misijona s prelepo procesijo. Tu se je pa zgodilo nekaj tako groznega, da ne moremo molčati. Mesarjev sin Karol Tischler je s klobukom na glavi slonil za plotom, ter zijake prodajal, kako se je razvijala procesija prav blizu njega. Hvala Bogu, da ni v vitanjskem trgu več takih surovežev. Vitanjski farani si bodo pa dobro premislili, ali bi njim kazalo, še dalje nositi svoje groše v gostilno in mesnico, kjer prebiva tak očiten brezbožnež.

(Duhovniške spremembe.) Nadžupnijo Rogatec je dobil č. g. Franc Šalamon, mestni vikar na Ptuju. — Za provizorja v Ždole pride č. g. Alojz Šoba, kaplan v Konjicah. — Premeščeni pa so č. gg. kaplani: Anton Korošec kot učni prefekt v dijaško semenišče v Mariboru; Janez Grobelšek s Pilstanja v Podsredo, Janez Jančič iz Galicije v Konjice, Anton Miklič z Dobrne k Št. Vidu pri Ponikvi in Jožef Somrek iz Vojnika v Marenberg. — Č. g. Janez Topolnik, duhovni pomočnik na Dobrni, postane ondi kaplan. — V stalni pokoj stopi č. g. Jožef Rostaher, župnik na Zdolah.

Društvene.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali blag. g. Janez grof Nugent 20 gld., vlč. g. Anton Belšak, župnik pri Sv. Petru pri Radgoni, 5 gld.; č. g. M. Meško, župnik pri Kapeli, 3 gld.; in g. notar dr. Franc Firbas v Mariboru 6 gld. Bog plati!

(V Št. Juriju ob Taboru) so vrli Slovenci ustanovili mlekarstvo in sirarsko zadruo, ki v kratkem prične svoje delovanje. Bog daj svoj blagoslov!

(Slov. pevsko društvo »Vranska Vila«) na Vranskem priredi dne 1. maja koncert v Brodeškem hrastovju tik državne ceste. Sodelovala bode domača godba. Vstopnina za osebo 20 kr. Vspored: 1. Točno ob 3. uri popoldan odhod »Vranske Vile« z godbo iz čitalnice. 2. Ob 1/4. uri koncert: mešani zbori, moški zbori in godbeni komadi. 3. Med koncertom srečelov z raznovrstnimi dobitki. 4. Ob 8. uri zvečer vrnitev

na Vrnsko. V slučaju slabega vremena bo ta koncert dne 8. maja po istem vspredu. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Iz drugih krajev.

(Visoko odlikovanje.) Ruski car je podelil Edmundu Mauthner, veletržcu s semeni, v Budapešti, red sv. Ane III. razreda. To čast si je Mauthner pridobil s svojim neumornim sodelovanjem pri carski vrtnarski razstavi v Petrogradu.

(Na Dunaju) je bila dne 24. aprila celi dan velikanska volitvena borba. Volil se je odbor trgovinskih pomočnikov, ki je bil do zdaj v rokah krščanskih socialistov. Nad 8000 volilcev je oddajalo volilne listke med

vednim preprirom in pretepom. Zmagali so socijalni demokrati. Zadnji čas se dozdeva, da zgubivajo krščanski socijalisti svoj vpliv. Socijalnim demokratom pomagajo, kakor poprej, Judi.

(Državno sodišče) na Dunaju je ugodilo pritožbi onih 12 poslancev, ki so bili izključeni iz parlamenta za 3 seje, ter je obsodilo vlado, da mora tem poslancem izplačati dijete za tiste 3 dni.

(Iz Rima) sta se v nedeljo povrnila v lko dva duhovnika, ki sta bila toliko srečna, da sta sv. očeta videla trikrat. Ona dva se nista mogla dočuditi živahnosti 88letnega starčka, papeža Leona XIII. Prorokujeta jim še lepo vrsto let. Dal Bog!

(Rumunski kralj in kraljica) bivata že dalje časa v Opatiji. Pretečeni petek sta ona dva obiskala našo avstrijsko nadvojvodino Marijo Jozefo, ki biva s svojimi otroci v Lovrani, blizu Ike.

Loterijne številke.

Trst 23. aprila 1898: 79, 22, 90, 62, 84
Linc " " " 57, 4, 86, 29, 90

Svila za neveste, meter 65 kr.

do 14 gld. 65 kr. — v najnovosejših tkaninah, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Na prodaj.

V skladišču klavirjev in harmonij gospé Berte Volkmar-jeve v gornjih gosposkih ulicah, šte. 54. v Mariboru je na prodaj klavir za 25 gld.

Prodajalnica

na dobri postaji se dà v najem. — Več pove upravništvo „Slov. Gospodarja“.

Svoji k svojim!

Anton P. Kolenc,
trgovec v Celji
v „*Narodnem domu*“
in „*pri kroni*“.

Priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, suho bučno seme, orehe, konoplje, laneno seme, detelno seme, krompir na cele vagone, sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretino.

Z velespoštovanjem 9-52

Anton P. Kolenc.

Priden kolar

se išče za tak kraj, ki je veliko posla. Več pove Franc Vihar, posestnik in kovač v Framu (Frauheim). 1-3

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleestnike in okrevance kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 110

Za vinogradnike zelo koristna je knjižica: 4-17

Peronospora

ali strupena rosa,

ki v lahko umljivem jeziku na drobno razpravlja o navedeni trtni bolezni ter o načinu, kako se je iste mogoče iznebiti. Delce se dobi pri pisatelju **Anton Kosl-ju**, učitelju in posestniku v Središču na Štajarskem, za majhni znesek 12 kr. (s poštino vred.)

Vinogradniki, omislite to knjižico svojim viničarjem; korist bo le Vaša!

Razne

uradne pečate

najceneje priskrbi

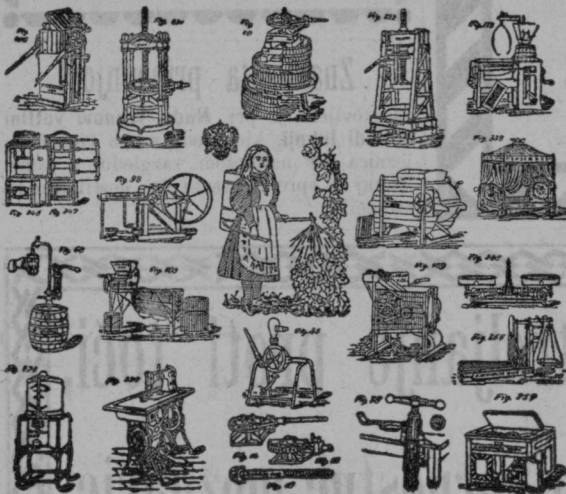
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Janez Schindler,

Dunaj III., Erdbergstr. 12, pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nahaja več ko 300 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje, kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni krščanski prekupei se iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 3-18 lastnik privilegij. Dunaj III., Erdbergstrasse 12.



Trgovina umetnega in stavbenega kamnoseka

J. F. PEYER-a

Kokoschneegg-Allee — Maribor — Hilariusstrasse.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa kamnoseška in podobarska dela, kakor tudi za vsa popravila.

Velika zaloga izdelanih novih nagrobnih kamenov, marmornih plošč vseh barv in vsake velikosti vedno na prodajo. 9-45

Solidna postrežba in prav nizke cene.



PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsebina 500 gramov.

Kathreiner
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monakovo

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

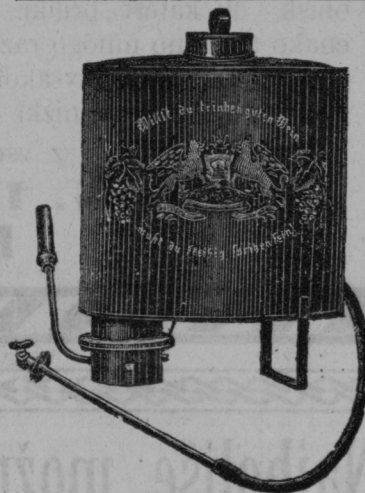
Orgljavaec

40 let star, v samskem stanu, ob ednem izrednem nizar, izdeluje fine cerkvene orglave (stole itd.), v umni čebelarji poplohoma izrujen, in poštenega vedenja, želi pri kaki srednji fari orgljarstvo in meznarsko službo nastopiti. 3-3

Jozef Rangus, Moškanjoi pri Ptuj.

Na prodaj

je kmetija, uro hoda od Maribora, z hišo in hlevom. Zemljišče obsega iz 4 oral vinogradov, 17 oral travnikov, ki so večinoma obsajeni z najzlahnejšimi sadnim drevjem, iz 5 oralov njiv in 5 oralov gozda. Vse je dobro obdelano. Več se izve pri gospej M. Hirschhofer v Kamnici, pošta: Maribor. 1-3



Priporočam svoje doma izdelane, 4 1/2 kilo težke, bakrene

vakuum

peronospora - brizgalnice,

komad 12 gld. Kdor vzame 6 komadov, dobi 70% odpustka. 2000 komadov že v rabi.

Bakrene plošče, cevi, izdelani kotli za žganje in pranje vedno v zalogi.

A. Fiebigler,

kotlar koroške ulice 6, v MARIBORU.

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Trpotčev sok neprežno deluje pri vseh prehlajenjih dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono:

„Veledenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delajočega trpotčevskega soka; potrebujem jih za svoje poznanke. Jaz sem od dveh steklenic odnesnosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim. S poštovanjem — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.“

Pazi naj setorej, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo oni je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštne povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastoj in poštine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Tiskovine

za slav. župnijske urade, gg. advokate in notarje, za slav. krajne šol. svete, in slav. občinske urade ima na zalogi ter sprejema vsa tiskarska naročila po nizki ceni

J. N. Peteršič na Ptuji.

Velika zaloga

raznovrstnega papirja v vseh oblikah in barvah, priporočila po nizki ceni na debelo in drobno

J. N. Peteršič na Ptuji.

Naročila

na kavčuk- in mesing-štambilje, kakor vignete v vseh oblikah sprejema 1-3

J. N. Peteršič na Ptuji.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem zapričel v Trstu trgovino za

komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljkih po 5kg, po pošti in od 30kg naprej pa po železnici, izvrševal bom točno in ceno.

Razpošiljal bom razen kolonijalnega blaga tudi druge na trg spadajoče stvari, kakor: sadje, zelenjavo, ribe i. dr. Pečal se bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s prijemanjem blaga v svoja skladišča, dajal na ista naplačila in posredoval dotično prodajo na korist lastnika.

Trgoval bom tudi z vinom na debelo.

Sprejemem zastopstva trdnih — za konkurenco sposobnih — tvrdk in polagam za to kavicjo.

Nadejaje se, da se me sorojaki domislijo, ostajam odličnim spoštovanjem udani

2-3

Ernest Pegan,

v ulici S. Francesco št. 6. v Trstu.

Razglas.

Posojilnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor., registrirana zadruga z neomejenim poroštvom (registrirte Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung), daje na znanje, da bode imela v petek to je dne 6. maja 1898 predpoldnem ob desetih v svoji uradni pisarni, v hiši g. M. Poliča pri Sv. Lenartu svoj redni občni zbor, ter se p. n. zadržniki k udeležbi vabijo.

Ako bi posojilnica ta dan v zmislu pravil radi udeležbe zadrušnikov ne zamogla sklepati, vršil se bode v novi občni zbor dne 13. maja 1898 z istim vspehom, brez ozira na število došlih zadrušnikov.

Vspored:

1. Odobrenje računa za leto 1897.
2. Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
3. Privoljenje renumeracije načelstva.
4. Privoljenje renumeracije tajniku.
5. Predlogi.

Načelstvo.

Oznaniilo.

C. in kr. vojaška oskrbovalnica v Mariboru, prodaja od dne 7. majnika 1898 naprej otrobi, ki so se nabrali do srede aprila 1898, in sicer približno 200 met. centov pšeničnih in 600 met. centov rženih z drugimi mlinskimi odpadki vred, ki znašajo tudi 160 met. centov, ali pa brez teh.

Prodajali se bodo od 7. majnika naprej vsako soboto kot sejmski dan točno ob 9. uri dopoldne v erarskem skladišču za žito in moko zraven parnega mlina „Styria“, meljsko predmestje, Kriehuberjeve ulice. —

Te zaloge so tudi na ogled od 8. do 11. ure dopoldne in od 1—6. ure popoldne.

Kdo hoče več izvedeti, izve to v pisarni vojaške oskrbovalnice, (Eisenstrasse, št. 16) vsak dan v uradni uri od 8. do 12. ure, pa tudi v zgoraj omenjenem skladišču za žito in moko, toda le ob delavnikih in sicer ustno ali pismeno.

Alojzij Vršič,

trgovec v Ljutomeru,

prodaja vse dele koles, (biciklov), kakor tudi vsa orodja za popraviljanje. 1-3

Kolesarji se na to opozarjajo!

Znamenita prihodnost

zagotovljena je pri Nadv. Ivanovi vottlini v Hudi luknji, kjer bode mimo vozila železnica pri najlepšem razgledu v jamo. Tukaj se sprejme vsaki čas gostilničar in strežnik.

Zahvala in priporočilo.

Prečastiti duhovščini, g. učiteljem, p. n. pisarnam, slav. občinam, slav. krajnim šol. svetom, slav. društvom, kakor vsem g. trgovcem in slav. občinstvu, izrekam povodom preselitve svoje trgovine za do sedaj podeljeno zaupno mi naklonjenost največjo zahvalo, ter si ob enem dovoljujem naznanjati, da sem z današnjim, to je od 15. t. m. radi znanih Vam zaprek iz gosp. Reicherjeve hiše zraven pošte, svojo trgovino v

Dr. Ploj-evo hišo

zraven okrajnega glavarstva ali nemške hranilnice

premestil ter prosim zgoraj navedene čast. odjemalce za daljno mi naklonjenost in mnogobrojni obisk, ob kateri priliki še povdarjam, da sem enako trgovino mnogo razširil in popolnoma dobro sortiral, ter hočem vsakomur točno z dobrim blagom in po možno nizki ceni postreči.

Priporočam se z vsem spoštovanjem

J. N. Peteršič,
Ptuj.

3-3



Jedino pristen BALZAM

(Tinctura balsamica)

dobavlja na debelo in na drobno samo oblastveno koncesijonirana in trgovinsko-sodno protokolirana

tovarna balzama lekarnarja

A. Thierry-ja
v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to trgov. sodno

registr. zeleno varstveno znamko.

Celotna priprava mojega balzama stoji pod zakonitim varstvom vzorcev.

Najstarejše, najpreizkušenejše, najcenejše in najreelnejše ljudsko domače zdravilo za prsne in pljučne boli, kašelj, izmčike, krč v želodcu, manjkanje slasti, slab okus, slabo dišečo sapo, kolcanje, zgage, vetrove, zaprtost telesa itd., za notranjo in vnanjo porabo proti zobobolu, gnitju v ustih, ozeblini, opeklinami itd.

Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

Tovarna balzama lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Cena franko za vsako poštno postajo Avstro-Ogerske je z zabojem vred:

12 malih ali 6 dvojnih stekl. 4 krone, 60 " 30 " 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 30 novč. več.

Ponarejalce in posnemalce, kakor tudi prodajalce takih falsifikatov bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal sodnim potom.

Jedino pristno

Centifolijsko mazilo

(balzamsko mazilo iz rože centifolija).

Lekarna „angelja varuha“



A. Thierry-ja
v Pregradi.

šnjemu nakazu ali proti povzetju zneska. Cena s poštnino, voznim listom in zabojem itd. za 2 lončka 3 krone 40 vin.

Svarim pred nakupovanjem neučinkovitejših ponarejanj in prosim natanko na to paziti, da je na vsakem lončku vžgana zgornja varstvena marka in firma „Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada“.

Vsak lonček mora biti zavrt v navodilo za uporabo, katero ima to varstveno znamko. Ponarejalce in posnemalce mojega jedino pristnega centifolijskega mazila bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal; isto tako prodajalce falsifikatov. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

Lekarna „angelja varuha“ in tovarna balzama A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

5-25

Razpošilja se brezjemno le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska.

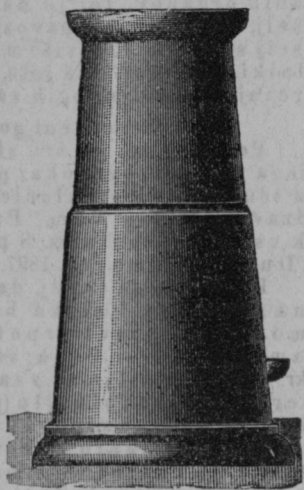
Najkrepkejšo vlažno mazilo sedanjosti. Velike antiseptične vrednosti. Posebno vnetjinasprotnega učinka. Pri vseh še tako starih vnanjih bolih, škodah in ranah gotov vseh, — vsaj najmanj zboljšanje in olajšanje bolečin prouzrojoče.

Manj nego dve škatljici se ne razpošiljati; razpošilja se jedino le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska.

Najboljše možnarje za streljanje proti toči,

dalje

novoiznajdene ,brzostrelne in varnostne možnarje



(katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo mnogo hitreje kot navadni možnarji);

najboljše in najnovejše kmetijske stroje; vse sestavne dele iz železa za mline, žage, tovarne in druge obrtnijske naprave

izdeluje in prodaja po tovarniških cenah z garancijo

tovarna za stroje in livarna

Pehani, Lorber in dr.

v Žalcu pri Celji. 4

